

Závěrečná zpráva o realizaci projektu Terénní program Kralupy nad Vltavou

(1. ledna 2016 – 31. prosince 2016)

Identifikační údaje

Název organizace:	Semiramis z.ú.	IČO:	70845387
Telefon/email:	+420 606 365 338	Email:	info@os-semiramis.cz
Statutární zástupce:	Bc. Miroslav Zavadil, DiS.		
Název projektu:	Terénní program Kralupy nad Vltavou		
Zodpovědná osoba za projekt:	Ondřej Šulc, DiS.		
Ulice:	Ptácká 162		
Město:	Mladá Boleslav	PSC:	293 01
Kraj:	Středočeský		
Telefon/email:	+420 724 557 503	E-mail:	streetwork@os-semiramis.cz

Centrum terénních programů Středočeského kraje (CTPSK) poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí na území Středočeského kraje za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví. Terénní pracovníci aktivně vyhledávají uživatele drog a spolupracují s nimi na stabilizaci jejich sociální situace a zdravotního stavu. Klienty motivují ke změně životního stylu. Centrum terénních programů poskytuje základní zdravotní, sociální a trestněprávní poradenství, pomoc při zprostředkování detoxifikace a léčby uživatelů drog.

Cílová skupina

Uživatelé drog a jiné osoby ohrožené zdravotními a sociálními dopady rizikového chování spojeného s užíváním drog.

- uživatelé drog
- osoby blízké uživatelům drog (osoby žijící s uživateli drog, sdílející s nimi společné prostory; zároveň do této skupiny patří rodinní příslušníci a osoby jinak vztahově blízké uživatelům drog).

Cíle ve vztahu ke klientům

- vyhledávání uživatelů drog v jejich přirozeném prostředí a jejich navázání na služby CTPSK
- poskytování služeb vedoucích k minimalizaci rizik spojených s užíváním drog
- ovlivňování životního stylu klientů směrem k méně rizikovému užívání drog a ke stabilizaci sociální a zdravotní situace
- odkazování a zprostředkování dalších služeb

Cíle ve vztahu k široké veřejnosti

- ochrana veřejného zdraví (prevence přenosu viru HIV, hepatitid B, C, sběr pohozených a bezpečná likvidace použitých injekčních stříkaček)
- poskytování objektivních informací v oblasti užívání drog
- rozvíjení spolupráce s dalšími institucemi (např. sociální a zdravotní služby)

1. Informace o městě Kralupy nad Vltavou

Pokud se zaměříme na problémové užívání drog, dlouhodobě ve městě sledujeme zejména užívání pervitinu (přibližně 70% klientů) a substitučních opioidů (jedná se převážně o buprenorfin). Problémové uživatele drog definujeme jako osoby užívající drogy injekčně či osoby užívající opioidy (heroin, buprenorfin, fentanyl apod.) nebo dlouhodobě stimulanty (zejména pervitin) jiným způsobem. V roce 2016 (zejména v první polovině roku) se však uživatelé opioidů více orientovali směrem k užívání heroínu (to souviselo se zvýšenou dostupností heroínu hlavně na pražské drogové scéně). Po opětovném útlumu dostupnosti heroínu se začal ve větší míře objevovat Fentanyl či preparáty ze surového opia. Fentanyl je extrahován z náplastí určených k léčbě například onkologických pacientů. Fentanyl je stokrát silnější než morfin a je zde tedy velké riziko předávkování touto látkou. V otázce užívání Fentanylu věnujeme velký prostor poradenství ohledně rizik spojených právě s předávkováním. Krom Fentanylu se začínají zneužívat také náplasti buprenorfinové (stejně jako tablety jsou určeny k léčbě závislosti na nejčastěji heroínu), u nichž riziko fatálního předávkování prakticky nehrozí, jelikož buprenorfin má tzv. klinický strop (látko po dosažení maxima účinku již svojí účinnost nezvyšuje). V naprosto marginální míře se setkáváme s užíváním tzv. nových syntetických drog („designer drugs“), zde se jedná zejména o tzv. „Funky“. Nové syntetické drogy, zejména tyto syntetické stimulanty, jsou prodávány jako jistá náhražka pervitinu – jsou levnější, mají kratší dobu účinku (je zde tedy riziko zvýšení počtu aplikací), ale také mají větší potenciál rozvoje psychických i somatických onemocnění. Zaměřujeme se tedy opět na rizika spojená s jejich užíváním.

Drogová scéna prošla zejména ve druhé polovině roku výraznými změnami, které charakterizuje zejména odliv uživatelů drog z Kralup nad Vltavou do Prahy. Jedná se prakticky pouze o uživatele opioidů, kteří tímto způsobem vycestovali za zdroji těchto drog a mimo město pobývají dlouhodobě. Migraci klientů vnímáme také směrem na Kladensko, Mladoboleslavsko či Litoměřicko a opačně také směrem do Kralup nad Vltavou.

Klientům poskytujeme výměnu injekčního materiálu, která je krom služby směřované k ochraně veřejného zdraví také prostředkem k navázání kontaktu s uživateli drog. Kontakt následně otevírá možnost pro další práci, jako je poradenství ohledně rizik plynoucích z injekční aplikace a zdravotní poradenství, které zahrnuje informace o komplikacích spojených s užíváním drog a o infekčních chorobách. Dále nejčastěji poskytujeme sociální poradenství ohledně problematiky nezaměstnanosti, bydlení, dokladů a předléčebné poradenství, kdy se snažíme motivovat klienty k léčbě závislosti a poskytujeme informace s tím spojené. V případě potřeby poskytujeme dále klientům asistenci do návazných institucí. Klienty v případě zájmu testujeme na hepatitidu typu C či virus HIV.

Dále se standardně setkáváme s kouřením marihuany a experimenty zejména s halucinogeny (LSD, lysohlávký) či látkami na pomezí halucinogenu a stimulantu (extáze). I na toto rizikové chování se v terénním programu zaměřujeme a snažíme se tyto osoby do terénního programu navázat. Na základě výzkumu Analytického týmu Laxus z.ú. zaměřeného na užívání THC, kterého jsme se v letech 2015 a 2016 účastnili, se snažíme s těmito osobami pracovat a poznatky z výzkumu tak uvést v přímou praxi. Aktuálně můžeme říci, že se nám navazovat uživatele THC do kontaktu daří a můžeme díky tomu informovat tuto část cílové skupiny o rizicích spojených s užíváním THC (zejména zdravotní či legislativní rámec užívání THC).

Z hlediska potenciálně rizikových lokalit je nejvíce exponované okolí nádraží (opuštěné budovy) či sídliště Na Zátíší (garáže).

V rámci prevence poranění o odhozenou stříkačku jsme spolupracovali s Farní charitou. Nadále spolupracujeme s lékárnami, které prodávají injekční materiál, a díky informacím z lékáren si dotváříme obraz o skryté drogové scéně.

Ve městě jsme v letních měsících realizovali večerní terénní program (jiné dny i čas, než běžně do města zajíždíme).

2. Srovnání statistických údajů

Srovnání údajů za roky 2015 a 2016

	2015	2016
Počet osob, které využily služeb Centra terénních programů	122	120
- Z toho problémových uživatelů drog	107	96
• <i>z toho v přímém kontaktu</i>	85	76
• <i>z toho v sekundárním výměnném programu</i>	22	20
- Z toho experimentátoři, uživatelé THC, osoby blízké	15	24
Počet prvních kontaktů	39	26
Průměrný věk klientů programu	35	35
Počet kontaktů*	947	685
Počet výkonů**	1827	1429
Počet vyměněného injekčního materiálu	24034	17696

* jedná se o počet všech reálných setkání s cílovou skupinou v daném období, přičemž v rámci jednoho kontaktu probíhá zpravidla více výkonů

** uvádíme počet všech výkonů, které byly v rámci proběhlých kontaktů realizovány (jedná se o výkony poradenství, výměnného programu, informačního servisu, testování, pomoci v krizi atd.).

3. Interpretace statistických údajů

Při pohledu na meziroční srovnání můžeme vidět poměrně stabilní číselné ukazatele v oblasti počtu klientů (převážnou většinu našich klientů tvoří problémoví uživatelé drog). Také počet osob v sekundárním výměnném programu zůstává prakticky totožný s loňským rokem. Jedná se ovšem především o důsledek situace z počátku roku. Ve druhém pololetí došlo k výraznému poklesu počtu klientů v pravidelném kontaktu – z důvodů uvedených výše. S tím souvisí také pokles počtu samotných kontaktů a proběhlých výkonů (poskytnutých služeb).

Nárůst počtu experimentátorů či uživatelů THC se bude dle našich předpokladů dále zvyšovat s ohledem na větší zaměření na tuto část cílové skupiny.

Průměrný věk klientů zůstává stejný jako v roce 2015 - po několika letech tak poprvé nedochází ke stárnutí klientely. Naším cílem je v ideálním případě působit na prevenci rizik spojených s užíváním drog již na počátku drogové kariéry daného člověka – lze tak předejít zejména zdravotním komplikacím (infekční choroby apod.). Stagnaci či pokles průměrného věku tak vnímáme spíše pozitivně, tento jev nemůžeme jednoduše interpretovat jako trend, že lidé začínají užívat drogy v nižším věku. Faktem ovšem zůstává, že i aktuální problémoví uživatelé drog datují počátky své drogové kariéry někam do období kolem šestnácti let věku – v té době ovšem nemají potřebu naše služby pravidelně využívat (subjektivně nevyhodnocují situaci jako problémovou, mají obavu ze stigmatizace apod.)

Výrazný pokles registrujeme v počtu vyměněných stříkaček, což můžeme opět dát do souvislosti s migrací uživatelů z města.

Celkově znamená rok 2016 ve statistickém pohledu prakticky návrat ke stavu z roku 2013.

4. Nalezený injekční materiál

V roce 2016 jsme zaznamenali nárůst odhozených stříkaček. Z tabulky je patrné, že se jedná především o tři lokality, kde jsme sesbírali většinu kusů. S nárůstem počtu odhozených stříkaček se soustředíme na monitoring rizikových lokalit.

Lokalita	Počet
Nádraží a okolí	45
Okolí garáží – sídliště v Zátíší	21
U Dýchárny - garáže	12
Ul. Dobrovského – rozpadlá budova	3
Okolí skateparku	2
Křižovatka Tyršova/U Cukrovaru	2
Okolí mostu T.G. Masaryka	1
Ul. Prokopova	1
Celkem	87

.....
 Ondřej Šulc, DiS.
 vedoucí Centra terénních programů Středočeského kraje
 Semiramis z.ú.
 Tel.: 724 557 503
 E-mail: sulc@os-semiramis.cz